

Motion till riksdagen 2025/26:4082

av **Mikael Damberg m.fl. (S)**

med anledning av proposition 2025/26:236 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen i enlighet med vad som anförs i motionen om behovet av ett elstöd som tillgodoser krav på träffsäkerhet och fördelning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma till riksdagen i enlighet med vad som anförs i motionen om behovet av flexiblare användning av de s.k. flaskhalsintäkterna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elräkningarna har den här vintern för många hushåll inneburit en tung belastning. Socialdemokraterna har sedan flera månader krävt att de medel som finns avsatta för elstöd i årets budget ska aktiveras. Villkoren för stödet som presenterades i budgeten medförde dock en betydande risk för att stödet aldrig skulle komma att aktiveras, vilket vi och många med oss påpekade redan i höstas. Regeringen har nu övergivit den modellen och föreslår nu att avsatta medel, 1 miljard kronor, ska betalas ut, dessutom förstärkta med 2,4 miljarder, vilket vi tycker är bra.

Samtidigt uppges att de som bor i bostads- eller hyresföreningar med gemensam el, siffran 800 000 hushåll har nämnts, kommer att bli utan stöd eftersom det endast ska betalas ut till fysiska personer som har ett elnätsavtal. Bl.a. till följd av detta är vi är tveksamma till även den nya utformningen av stödet, både vad avser träffsäkerhet och fördelningseffekter.

Regeringens hantering av elstöden 2022 och 2023 lämnade mycket övrigt att önska. Vissa hushåll fick t.ex. orimligt mycket stöd och hushåll som valt att låsa sina elpriser kom ändå i fråga för stöd. De löften som ställts ut om stöd hösten 2022 kunde inte infrias och företag och hushåll i norra Sverige fick vänta orimligt länge på sina utbetalningar.

Socialdemokraterna har därför i flera år krävt att regeringen ska ta fram en väl utformad modell för elstöd som beaktar träffsäkerhet och fördelningseffekter. Även finansiering av ev. stöd är en fråga som vi lyft, mot bakgrund av att det undantag i EU:s regelverk som Sverige haft som möjliggjorde finansiering av elstöd, inte finns kvar efter det att regelverket omförhandlades, under svenskt ordförandeskap, hösten 2023.

Vi menar att regeringen borde bevaka och underlätta en flexiblare användning av svenska flaskhalsintäkter i EU, bl.a. med tanke på de betydande belopp det rör sig om, tiotals miljarder på konto hos Riksgäldskontoret, som ju ytterst härrör från svenska elkunder. Eftersom Sverige infört elprisområden, enligt EU:s förväntningar och till skillnad mot vissa andra länder med liknande behov av sådana, är flaskhalsintäkterna i Sverige av ovanligt stor omfattning.

Den vinter vi genomlevt utmärker sig av att elpriserna tidvis varit höga i hela landet, även i norr, samtidigt som förbrukningen varit ovanligt hög för hushåll med elvärme till följd av långvarig och stark kyla. De för stödet nu aktuella månaderna låg priset per kWh över eller nära en krona i hela landet. För vissa hushåll med hög förbrukning och låga inkomster har elräkningarna därmed kommit att innebära en stor påfrestning, medan så inte varit fallet för hushåll som valt att låsa sina elpriser och/eller inte haft så hög elanvändning under de aktuella månaderna.

Modellen innebär att hushåll i södra Sverige får dubbelt så högt stöd per kWh som hushåll i norra Sverige. Det kan förefalla rimligt med tanke på hur elpriserna utvecklats över en längre period än de nu aktuella stödmånaderna, då priserna i södra Sverige vanligtvis ligger på höga nivåer jämfört med priserna i norr, men stödnivåerna är svåra att bedöma. Avsaknaden av en gedigen konsekvensanalys gör det svårt att bedöma hur välavvägt stödet är i förhållande till hushållens elpriser, elområde, elavtal, konsumtion

och inkomster. Socialdemokraterna anser därför att stödet behöver följas upp. Mycket talar för att behovet av en välutformad stödmodell kvarstår, med tanke på kommande vintrar med återkommande risk för tidvis höga elpriser och extremväder med stark kyla, kanske under långa perioder, och det i stora delar av landet.

Mikael Damberg (S)

Gunilla Carlsson (S)

Joakim Sandell (S)

Peder Björk (S)

Ingela Nylund Watz (S)

Eva Lindh (S)

Patrik Lundqvist (S)